

V2000-07 24.01.2000

Dispensasjon fra konkurranseloven § 3-1 for samarbeid om priser i byggevarekjeden Byggeriet

Sammendrag:

Byggeriet søkte om dispensasjon til å fastsette produktpriser for kjedens medlemmer. Samarbeidet omfatter kun en liten del av kjedens produkter, og er begrenset til kampanjeperioder.

Konkurransetilsynet la derfor til grunn at samarbeidet vil ha liten konkurransemessig betydning, og dispensasjon ble gitt.

Konkurransetilsynet viser til tidligere korrespondanse i sakens anledning, senest Byggeriets brev av 14. desember 1999, hvor det søkes om dispensasjon fra konkurranseloven (krnl.) § 3-1.

Byggeriet er en byggevarekjede som eies og drives av Mestergruppen AS. I tillegg eier og driver Mestergruppen AS to huskjeder samt innkjøpsorganisasjonen Mesterkjøp. Byggeriet har 60 medlemmer og har virksomhet innenfor salg av trelast og tyngre byggevarer samt verktøy. Byggeriet knytter til seg små og mellomstore byggevareutsalg med en omsetning fra 5 til 25 millioner kroner. Byggeriet (inkl. Mesterkjøp) hadde en samlet omsetning på 1146 millioner kroner i 1998.

Forholdet til konkurranseloven

I henhold til krnl. § 3-1 første ledd må ikke to eller flere ervervsdrivende for salg av varer eller tjenester ved avtale, samordnet praksis eller på annen måte som er egnet til å påvirke konkurransen, fastsette eller søke å påvirke priser, rabatter eller avanser.

I Deres brev av 24. november 1999 fremgår det at Byggeriet ved kjederådet fastsetter priser på en begrenset del av kjedens produkter i forbindelse med 3-4 kampanjer årlig. Kampanjene har hver en varighet på i underkant av tre uker, og omfatter ca. 10 % av kjedens produkter, i hovedsak verktøy og jernvarer. Kjederådet er satt sammen av fire til fem av kjedens medlemmer, med utgangspunkt i kriterier som eierskap, geografi og forretningsområder i tillegg til byggsentervirksomheten. Kjederådet sitter i 2 år av gangen. De lokale medlemmene setter selv sine priser på produkter som ikke omfattes av de nevnte kampanjene.

Kjederådets fastsetting av priser på produkter som omfattes av de ovennevnte årlige kampanjer vil være i strid med krnl. § 3-1 første ledd. Konkurransetilsynet kan imidlertid gi dispensasjon fra forbudet med hjemmel i konkurranseloven § 3-9 dersom ett av følgende vilkår er oppfylt:

- a) konkurransereguleringen innebærer at konkurransen i vedkommende marked forsterkes,
- b) det må forventes effektivitetsgevinster som mer enn oppveier tapet ved konkurransebegrensningen,
- c) konkurransereguleringen har liten konkurransemessig betydning, eller
- d) det foreligger særlige hensyn.

De relevante markeder

Byggeriets prissamarbeid omfatter i hovedsak jernvarer og verktøy. Dette er bare en liten del av de

produkter som omfattes av byggevaremarkedet. Det er imidlertid grunn til å tro at markedsandelene i det totale byggevaremarkedet til en viss grad gjenspeiler markedsandelene innenfor jernvarer og verktøy. Vi avgrensar derfor det relevante produktmarkedet til å være byggevaremarkedet i vid forstand.

Nedslagsfeltet for et byggervareutsalg kan normalt avgrensas til den avstand en kunde er villig til å reise for å besøke utsalget. Hvor langt en kunde er villig til å reise vil imidlertid variere i henhold til hvilket produkt kunden ønsker å kjøpe. Det er naturlig å tro at en kunde er villig til å reise lenger dersom han skal kjøpe et dyrt verktøy i forhold til om han skal kjøpe en enkel skrutrekker. Det geografiske markedet vil derfor være lokale markeder som varierer i størrelse avhengig av hvilke produktgrupper vi snakker om. I Norge vil det derfor eksistere en rekke lokale markeder, og tilsynet har i tidligere saker vedrørende byggevaremarkedet tatt utgangspunkt i landets fylker som en tilnærmet avgrensing av relevante geografiske markeder. Dette vil også bli lagt til grunn i denne vurderingen.

Konkurransetilsynets vurdering og vedtak

Byggeriet er en landsdekkende kjede med medlemmer fordelt over hele Norge. Dersom vi ser på Norge under ett, vil Byggeriet ha en markedsandel på 5,1 %. Kjeder som Norgros, Maxbo, Bygger'n Norge, Forbrukersamvirkets kjeder og BK-Byggkjøp er alle større enn Byggeriet. I tillegg er i underkant av 20 % av markedet fordelt på en rekke mindre byggevarekjeder og utsalg.

Størrelsen på de ovennevnte kjedene varierer imidlertid fra fylke til fylke. Konkurransetilsynet har ingen komplett oversikt over Byggeriets markedsandeler i de ulike fylkene, men ifølge Byggeriet er kjeden ikke dominerende i noen markedsområder, og det er lite sannsynlig at noen av medlemmene har markedsandeler i sine lokaler områder som overstiger 20 %.

Konkurransetilsynet legger i sin vurdering vekt på at prissamarbeidet i Byggeriet kun omfatter 10 % av kjedens produkter. Vi legger også vekt på at verktøy og jernvarer er produkter som selges av andre enn byggevarehus, noe som medfører at konkurransen er større innenfor disse produktene enn innenfor produkter som bare selges av aktører i byggevaremarkedet. I tillegg vektlegges at prissamarbeidet kun omfatter kampanjer som pågår 3-4 ganger i året over en periode på i underkant av tre uker. Ifølge Byggeriet gjelder kampanjeprisene ikke utenom de fastsatte kampanjeperiodene. Prissamarbeidet omfatter dermed en liten del av Byggeriets totale omsetning. På bakgrunn av dette er det tilsynets oppfatning at Byggeriets fastsetting av felles priser for sine medlemmer i kampanjer 3-4 ganger per år er av liten konkurransemessig betydning.

På bakgrunn av ovennevnte og med hjemmel i krrl. § 3-9 første ledd bokstav c har Konkurransetilsynet fattet følgende vedtak:

Byggeriet og dets medlemmer gis dispensasjon fra konkurranseloven § 3-1 første ledd slik at kjederådet kan fastsette produktpriser for Byggeriets medlemmer til bruk i kampanjer av en begrenset varighet.

Dispensasjonen trer i kraft straks og gis varighet til 24. januar 2005.

For ordens skyld gjøres det oppmerksom på at vedtaket kan påklages innen tre uker. En eventuell klage stiles til Arbeids- og administrasjonsdepartementet, men sendes Konkurransetilsynet. For øvrig vises det til vedlagt skjema "Melding om rett til å klage over forvaltningsvedtak".

Konkurransetilsynet gjør videre oppmerksom på at dispensasjonen kan trekkes tilbake dersom forutsetningen for dispensasjonen ikke lenger er tilstede. Dersom det er behov for dispensasjon utover det tidsrom som dispensasjonen er innvilget for, bes det om at De søker om forlengelse i god tid før dispensasjonen utløper.

[til toppen](#)